

גליון נ"ב תשע"ד
שנה ג'

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למספרות קליטון על האישור לשהמש"ב בתל אביב

סיפורי חז"ל

בי המשפט לאלהים הוא (א' - י"ז) מסופר בתלמוד: בעיר בבל היה עשיר אחד שעשה עוול לעני אחד, והעני החליט לתבוע את העשיר לדין תורה, הלך העני לבית דינו של רב שהיה גדול הדור ואמר: ברצוני לתבוע את עשיר פלוני לדין תורה שעשה לי עוול, רב שלח אחרי העשיר להזמינו אל בית הדין, אך העשיר מחמת גאותו סירב לבוא ולהתדיין עם אותו עני, ואמר לשליח: וכי אני אבוא להתדיין עם אותו עני? והרי אם יבואו כל הגמלים של הערבים, לא יוכלו לשאת את מפתחות האוצרות שלי מחמת רוב עושרי. ולכן אין זה מכבודי לבא לבית הדין. כששמע רב כך, אמר: מדוע מתגאה זה בממון שאינו שלו? יהי רצון שתהא קללה בממונו, מיד יצאה גזירה מהמלך שיכנס הוא וכל אוצרותיו לטמיון לאוצר המלך. מיד בא העשיר לפני רב בבכיה, וביקש שיתפלל עליו שהמלך יחזיר לו את ממונו, וכן היה שהמלך החזיר לו.

(ירושלמי נדרים ט' - ד')

פרשת השבוע

שפיר קאמרת, "אל כל ישראל" עד סוף כל הדורות.

שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק (א' - ט"ז) מסופר על הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א, שבשעת חגיגת הבר מצוה שלו, נשאל על ידי אחד הרבנים המסובין, איך יכולת עד עתה לעמוד נגד יצר הרע כשעדיין לא בא לעזרתך יצר הטוב? ענה החתן בר מצוה ואמר: כל אימת שיצר הרע בא להסיתני, השבתי לו תשובה ניצחת כי לפי ההלכה אסור לו לדיין לשמוע דברי אחד מבעלי דינים קודם שיבוא חברו - יצר הטוב, וכך דחיתי אותו בהלוך ושוב.

מסופר על הרה"ק רבי אלעזר מנדל בידרמאן מלעלוב זיע"א, שלא היה הולך בתשעה באב אצל הכותל המערבי, למרות שהוא נהג ללכת בכל יום למנחה ומעריב, ורק במוצאי ת"ב הי' הולך שמה לקדש את הלבנה עם קהל חסידיו, והי' יוצא בריקוד כי אמר שהוא רוצה להיות בין המנחמים.

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל א' - א' אברך אחד בא אל הרה"ק בעל ה"תפארת שמואל" מאלכסנדר זי"ע בתחילת נשיאותו לאחר הסתלקות הרה"ק בעל ה"ישמח ישראל" זי"ע, ובעת נטילת שלום עלה במחשבתו, כי כשבא אל הרה"ק ה"ישמח ישראל" זי"ע והביט בצורתו הק, הרדה בתשובה, והלואי שזוכה כן גם עתה. בשב"ק פתח ה"תפארת שמואל" לומר תורה בפרשת השבוע ואמר: "אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל וגו'", ופרש"י שהן דברי תוכחה. וקשה וכי צריך משה רבינו ע"ה לומר דברי תוכחה? הלא מי לא ישוב לה' אם הביט בצורתו הק' של רבי כזה אור פני משה? אולם מרע"ה הביט עד סוף כל הדורות, ופעל זאת לדורות הבאים, אשר אפילו אם לא ישוּבו בתשובה בהביטם בפני רבם, מ"מ ידבר אליהם דברי כיבושין ותוכחות, שעכ"פ ישוּבו ע"י דיבוריו. וזהו "אלה הדברים אשר דיבר משה" כי כל מנהיג הדור נקרא משה על דרך משה

זמני השבת

זמני יציאת השבת:
ירושלים: 8:15 ת"א: 8:18 ר"ת: 8:50

פרשת דברים - חזון

זמני כניסת השבת:
ירושלים: 7:00 ת"א: 7:16

מזה זמן רב היתה ירושלים עיר הקודש נתונה במצור, הליגיונות הרומאים הקיפו את העיר מכל עבריה, איש אינו יוצא ואינו בא, ומיותר לומר שלא הגיעה לעיר כל אספקה, ירושלים הגדולה והיפה היתה מלאה אנשים, ומלבד תושביה הקבועים נדחסו בה אלפים רבים של אנשים נשים וטף, פליטים מהעירות הכפרים הסמוכים שנכבשו ע"י הרומאים. בעיר שרר רעב כבד ולא היה מוזן בנמצא אפילו תמורת זהב וכסף, הרעב הכביד מיום ליום ואלפי אנשים נפלו נפוחי בטן, היה ברור שירושלים לא תוכל להחזיק מעמד זמן רב.

רבן יוחנן בן זכאי התנא הגדול והמנהיג הרוחני של הימים הגורליים ההם, ראה והבין כי במוקדם או במאוחר ירושלים תיפול בידי האויב, שיעשה חשבון אכזרי ויתנקם על המרד היהודי, ועל הזמן הרב שבו הוא נאלץ לצור על העיר וללחום מלחמת התשה עם הגיבורים היהודיים המעטים. הכי טוב היה, חשב רבן יוחנן להיכנע ולהציל את מה שניתן להציל, אולם זה כלל לא פשוט, בעיר הנצורה שלטו לא המנהיגים הרוחניים אלא ראשי הלוחמים, והם נשבעו כי ילחמו עד טיפת דמם האחרונה, אך לא יכנעו לאויב האכזר, הם שמרו שמירה מעולה על כל שערי העיר לבל יוכל איש לצאת ולהתמסר אל הרומאים, מי שנחשד כי רוצה לעשות שלום עם הרומאים חייו לא היו שווים מאומה. רבן יוחנן בן זכאי החליט כי הוא בכל זאת מוכרח לצאת את מעיר ולנסות להציל את שניתן להציל.

מנהיגה של הקבוצה הצבאית השולטת בעיר, היה אבא סיקרא בן אחיו של רבן יוחנן, שלח איפוא רבן יוחנן את תלמידיו כדי לקרוא לאבא סיקרא, הביקור הוכן בסודי סודות וראש הלוחמים בא אל דודו. "עד מתי אתם ממייתים את העם ברעב האין אתם רואים כי הכל אבוד?" אמר רבן יוחנן לאבא סיקרא, "אני כבר לא יכול לעשות כאן מאומה", השיב אבא סיקרא בעוגמה "אם אנסה לשכנע את אנשי להשלים עם הרומאים הם יהרגו אותי". "אם כך הוא הדבר אתה מוכרח לעזור לי, אני רוצה לחמוק מהעיר ולדבר עם המפקד הרומי אספסינוס, אולי יהיה בעזרת השם הצלה פורתא, דע לך כי גורל עמנו נתון על כף המאזנים" אמר רבן יוחנן.

אבא סיקרא שקע בהרהורים לאחר מכן אמר: "יש לי תכנית אך השאלה אם אתה מוכן לסכן את חייך?" רבן יוחנן עשה תנועת ידיים שאמרה, כי החיים שלו לא באים בחשבון כאשר המדובר הוא בהצלת עם ישראל, ואבא סיקרא פרש את התכנית שלו:

תלמידיו יצטרכו להריץ שמועה בעיר כי חלית במחלה אנושה, כעבור ימים מספר צריך להוציא שמועה שרבן יוחנן בן זכאי נפטר מן העולם, יכניסו אותך לארון ויוציאו אותך לקבורה אל מחוץ לעיר, אני רק מקווה כי השומרים שליד השער יתנו להעביר את הארון. מיותר לאמר כי כל שלבי המבצע צריכים להתנהל בסוד כמוס, כי אם החיילים שלי ירגישו משהו, שוב לא תהיה זו הלוויה מדומה אלא אמיתית לאמיתה, ולא עוד אלא תהיה זו הלוויה כפולה שלך ושלי, צריך לראות איפוא שהתלמידים הנאמנים ביותר שלך ישאו את הארון, כי כידוע אדם חי קל יותר מאשר המת, ומשקלו של הארון עלול לעורר חשד. בכלותו את דבריו חמק אבא סיקרא מהבית, ונעלם חרש בחשכת הלילה. רבן יוחנן בן זכאי לא איבד זמן, הוא נשכב במיטה, ותלמידיו הוציאו שמועה כי רבם הנערץ חלה ונוטה למות רח"ל, כעבור מספר ימים נפוצה ידיעה שניה על מותו של רבן יוחנן, הידיעה עוררה תדהמה בעיר, כי רבן יוחנן היה אהוב ונערץ על הכל.

על אף הרעב והמצור באו אלפים כדי ללוות את רבן יוחנן בדרכו האחרונה, ארונו היה מוקף טבעת כפולה ומשולשת של תלמידיו הנאמנים, ששנים מהם הגדולים והותיקים שבהם, רבי אליעזר ורבי יהושע, נשאו את הארון בראש מורד ובלב פועם בחזקה, הם נשאו את רבם אל עבר שער העיר, ליד השער נעצרה ההלוויה, ורק שני התלמידים נושאי הארון המשיכו ללכת, אולם הדרך היתה חסומה ע"י שומרים חמושים, "אנחנו נדקור את הגויה כדי להיות בטוחים שהוא באמת מת" הציעו השומרים. אבא סיקרא שנכח במקום קפץ כנשך נחש כיצד אתם מעיזים לבייש כך את רבינו הגדול? הרי זה ביוון גדול אפילו כלפי הרומאים שיגידו רבם דקרו, תנו להם לעבור, והארון עבר את השער ויצא אל מחוץ לעיר.

מיד עם רדת החשכה יצא רבן יוחנן מהארון והלך אל המחנה הרומי, הוא התייצב בפני שר הצבא הרומי אספסינוס, ואמר לו כדרך שמברכים מלך: "שלום עליך הקיסר" אספסינוס קיבל את הברכה כדברי לעג והיתול שלא היו לרוחו, הוא השיב איפוא במילים קשות, "בדברייך אלה הנך ראוי פעמים לעונש מוות, ראשית הנך יודע יפה שהקיסר הרומי יושב ברומי, לא היית צריך לקרוא לי קיסר, כי אני שר צבא ולא קיסר, ושנית אם קיסר אני מדוע לא באת אלי עד עכשיו?" אולם לרבן יוחנן היתה תשובה על שתי השאלות כאחת, הוא אמר: הנביאים שלנו ניבאו שבת המקדש יפול בידי אישיות לא פחותה מהקיסר עצמו, וזה פירוש הפסוק "הלבנון באדיר יפול". מכאן שאני בטוח שאתה אכן הקיסר, כי העיר נופלת לידיך.

משל ונמשל

במסתרים תבכה נפשינו

אמשול משל: לבני מלך שגלו מעל שולחן אביהם והלכו מגולה אל גולה, וסבלו צרות הרבה וקבלו הכל באהבה, ביודעם כי סופם לחזור לגדולתם וכל צרה שעברה עליהם ברכו ברוך שפטרתיך: כי הרי קרב זמן גאולתנו ושובנו לבית אבינו, ויהי כאשר עברו עליהם ימים רבים של צער, נכמרו רחמי אביהם המלך עליהם, שלח להם בעלי מלאכות שיבנו להם בית מלכות בגולה שלהם, ושלח להם גם ממון רב כדי שיחיו בריווח ולא בצער, כמו שעבר עליהם עד עתה רעב ומחסור. הבנים המשכילים האלו קבלו את הממון ואת בעלי המלאכות, והראו להם מקום שיבנו שם טירותם, וגם כתבו להאב מכתב תודה ושבח על כל הטובה אשר גמל להם, אך במסתרים בכה נפשם בכיה רבה, ושאלו אותם על מה נהפך שמחתכם לרועץ? והשיבו הבנים: למה אתם לא מבינים? הלא כל הצרות שעברו עלינו עד עתה, אינו שקול כצרה הגדולה והאמיתית הזאת, הנה אנחנו גולים וסרים זה זמן רב וסבלנו הכל בשקט, כי הבנו וקיינו כי קרבה שנת פדותינו וגאולת נפשנו, והנה אחרי כל הצרות האלו שולח לנו אבינו לבנות טירת מלכים בגולה, ועד מתי נהיה עוד אי פזורים, וכי בשביל זמן מועט שולח לנו ממון הרבה ובונה פלטרין, אין זה כי אם ח"ו דעתו להזניחנו בגולה. על כן עלינו לבכות ולהתאונן, ומכל מקום חלילה לנו לבעוט ושלא לקבל טובת וחסדי אבינו, על כן כתבנו לאבינו מכתב תודה. אבל במסתרים תבכה נפשנו על גודל השבר הזה.

(בשם הגה"ק ה"חתם סופר" זיע"א)

ואשר לשאלה השניה מדוע לא באתי קודם? לכך התשובה היא פשוטה, לא היתה כל אפשרות לצאת מהעיר, מושלים קנאים מרי נפש שולטים בעיר, והם לא נותנים למי שהוא לצאת, אני סיכנתי את חיי כדי להגיע לכאן.

כאשר כילה רבן יוחנן את דבריו הגיע לשם שליח מיוחד מרומי שהשתחזה לפני אספסינוס ואמר לו: "הקיסר מת יחי הקיסר החדש" באומרו זאת הוא מסר למצביא מכתב מהסנט הרומי בו מודיעים לאספסינוס, כי הוא נבחר כקיסר של האימפריה הרומית. אספסינוס היה נרעש ונדהם מהבשורה, הוא העיף מבט על רבן יוחנן והבין כי לפניו איש אלוקים קדוש, הוא ניהל עם הרב הישיש שיחה ארוכה, ממנה נהנה כל כך, עד שאמר לרבן יוחנן שיבקש ממנו מה שהוא רוצה, וינתן לו כגמול על העונג הרב שגרם לו.

לרגע זה חיכה רבן יוחנן, אולם מה יבקש? האם יבקש להסיר את המצור? האם יבקש לחוס על עיר הקודש והמקדש? הוא עשה חשבון מהיר כי לבקש דברים אלה יהיה יותר מדי, ואי אפשר לתפוש את המרובה, "תן לי את יבנה ואת חכמיה" אמר רבן יוחנן לאספסינוס, הקיסר החדש צחק, דבר פעוט כל כך אתה מבקש, זה בודאי שאני יכול לתת לך.

רבן יוחנן הקים ביבנה את ישיבתו המפורסמת בה נאספו תלמידים רבים שהמשיכו בלימוד התורה בהדרכת התנאים הגדולים של אותו דור, זו היתה "יבנה וחכמיה" ואור יקרות בקע מהמקום הזה שהפך למרכז של תורה ויראה. היהודים לא נואשו עם החורבן, אחרי ההלם הראשון, הם הבינו כי רק את בית המקדש העשוי עץ ואבן הצליח האויב להחריב, אולם בית המקדש הרוחני אשר בלב כל יהודי ויהודי, עומד איתן על תלו, וכך הפכה כל ישיבה, כל בית מדרש לבית מקדש מעט למקדש בועיר אנפין, בהם שכנה השכינה הקדושה, הודות לרבן יוחנן בן זכאי באה אחרי החורבן תקופה של תחייה רוחנית גדולה, הסבל הגדול קירב את היהודים איש אל אחיו, ואת כולם אל אביהם שבשמים, עם בקשתו הצנועה יבנה וחכמיה שנתמלאה, הבטיח רבן יוחנן בן זכאי את המשך קיומו של העם היהודי על אפו ועל חמתו של אספסינוס.

צ'ין אדם לחברו

מסופר: הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זיע"א ראה פעם בתשעה באב איש אחד שבשעה שאמר הקינות, נגש אליו אחד וביקש ממנו שילך עמו לכתוב אגרת בענין נחוץ ביותר, והיה קשה לאיש לעשות אותו דבר, כי איך יניח זה מפני זה, ואמר אליו הרבי: מה אתה מתאבל על חורבן בית המקדש ומפני מה חרב? הרי על שנאת חנם. והתיקון לזה הוא אהבת חנם, ונמצא זה הוא תיקון לשכינה הקדושה יותר ממה שאתה מתאבל.

צער על נשמה יהודית

מסופר: פניו של הגה"ק רבי שמחה זיסל ה"סבא מקעלם" זיע"א (יומא דהילולא ח' מנ"א) זהרו תמיד בימי שבת קודש בהוד קדושת השבת. פעם אחת נבהלו תלמידיו לראותו בשבת כבימות החול, וזיו השבת נעלם כליל מעל פניו. כך היה בליל שבת וכל למחרת בכל יום השבת. במוצאי שבת קודש לאחר ההבדלה, נאנח הצדיק ואמר: "פרץ סמולנסקין (מהמשכילים בדור ההוא שהיה ידוע בשנאתו העיוורת לתורה וללומדיה) מת, מי יוכל להתבונן ולהכיל צער הנשמה בבואה לעולם האמת ובעמדה לדין.

אהבת חנם בתשעה באב

ידוע שהרה"ק רבי רפאל מבראשיד זיע"א תלמידו של הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זיע"א היה אוהב שלום ורודף שלום והיה

עוסק בהבאת שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, מסופר: פעם הלך הצדיק ביום תשעה באב לבית אחד, בשביל לעשות שלום בין אנשים שהיה להם שם ריב ומדון, שאלוהו: כלום אי אפשר לדחות את הדבר לאחר "תשעה באב"? השיב רבי רפאל: אדרבא, בית המקדש חרב בעוון שנאת חנם, ולפיכך ביום החורבן דווקא, עלינו לעסוק בעשיית שלום ובאהבת חנם.

הכרת הטוב של ה"חפץ חיים"

פעם נכנס נכדו של הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א שהיה אז אחר גיל תשעים שנה, וסיפר לו שהגיע מכתב מהגויינט שמודיעים שהם מפסיקים את תמיכתם לישיבה. ה"חפץ חיים" ביקש לכתוב מיד מכתב תודה לגויינט על פעולתם ועזרתם עד עתה, כי יש בזה משום חובת הכרת טובה. הם הבטיחו לו למלא בקשתו, לאחר חצי שעה שאל אם כבר הכינו המכתב? לאחר זמן שוב שאל, וכשראה שלא מודרזים בכך, הודיע שלא יאכל למחרת ארוחת בוקר לפני שיחתום על המכתב המבוקש.

כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו, אמרו לו: רבנו למדנו אורחות חיים ונוכח בהן לעולם הבא. אמר להם היזהרו בכבוד חברכם ובשביל כך תזכו לחיי העולם הבא

(ברכות כח)

הילולא דצדקיא

יום ראשון ז' מנ"א
הרה"ק רבי ישכר דב ב"ר אריה יהודה מזלאטשוב (תקנ"ה)
הגה"ק רבי משה גרינוולד ב"ר עמרם (ערוגות הבושם - תרע"ז)
הרה"ק רבי אליעזר רוזנפעלד מאושפיזין הי"ד ב"ר יהושע מקאמינקא (תש"ג)
הרה"ק רבי שלום נח ב"ר משה אברהם (ה"נתיבות שלום" מסלונים - תש"ס)

יום שני ח' מנ"א

הגה"ק רבי שמחה זיסל (הסבא מקעלם) ב"ר ישראל נחומ'ס (תרנ"ח)

יום שלישי ט' מנ"א

הרה"ק רבי דוד פורקעס (תלמיד הבעש"ט הק' - תקל"ד)
הרה"ק רבי יעקב יצחק ("החווה" מלובלין) ב"ר אברהם אליעזר הלוי (תקע"ה)

יום רביעי י' מנ"א

יששכר בן יעקב משבטי קה (ב"א שי"ח)
רבי דון יצחק אברבנאל ב"ר יהודה (אברבנאל עה"ת - רס"ח)
הגה"ק רבי נתן נטע שפירא ב"ר שלמה (מגלה עמוקות - שצ"ג)
הגה"ק רבי מרדכי בנעט אב"ד ניקלסבורג ב"ר אברהם (תקפ"ט)

יום חמישי י"א מנ"א

הרה"ק רבי הלל מפאריטש ב"ר מאיר (תרכ"ד)
הגה"צ רבי יצחק בלאור ב"ר שלמה (תרס"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרפראות

מסופר על הרה"ק רבי דוד פורקעס זיע"א (יומא דהילולא י' מנ"א) מתלמידיו של הבעש"ט הקדוש זיע"א, שהקשיב פעם לתפילתו של החזן מזסלאוו האומר את הוידוי במתיקות רבה, נענה ואמר: ריבונו של עולם, אלמלא חטאו בני ישראל איפה היית לוקח "וידוי" כל כך מתוק, "אשמנו" מלא דביקות שכזה?

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"
הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222

נדבת הר"ר מאיר דרט הי"ו
לשמחת הולדת בתו חיה בילה תחי'
יזכו לרוב תענוג ונחת מכל יוצי"ח